

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Голові Комітету Верховної
Ради України з питань
освіти, науки та інновацій
Сергію БАБАКУ**

**Щодо проєкту Закону
(реєстр. № 13107 від 14 березня 2025 року)**

Шановний Сергію Віталійовичу!

Міністерство юстиції України у зв'язку з Вашим листом від 17 березня 2025 року № 04-24/3-2025/60981 опрацювало проєкт Закону України «Про професійну освіту» (реєстр. № 13107 від 14 березня 2025 року) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Коваль О.В. та іншими, і в межах компетенції повідомляє.

1. Пунктом 3 частини першої статті 1 проєкту Закону передбачається, що заклад професійної освіти – це юридична особа, основним видом діяльності якої є освітня діяльність, спрямована на забезпечення здобуття особами професійної освіти відповідно до професійних стандартів.

Водночас згідно з частиною першою статті 31 проєкту Закону юридична особа або структурний підрозділ юридичної особи, у тому числі відокремлений, має статус закладу професійної освіти, якщо основним видом її діяльності є освітня діяльність у сфері професійної освіти.

Тобто відповідно до статті 31 проєкту Закону статус закладу професійної освіти може мати не лише юридична особа, а й структурний підрозділ юридичної особи, що в свою чергу не відображено у змісті терміна «заклад професійної освіти», а отже, свідчить про недотримання вимог нормопроектувальної техніки.

2. Пунктом 5 частини першої статті 1 проєкту Закону пропонується визначити, що засновник закладу професійної освіти (далі – засновник) – орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок яких засновано заклад професійної освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника.

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 48331/3512-1-25/7.2.3 від 03.04.2025

Підписувач Стефанішина Ольга Віталіївна

Сертифікат 382367105294AF9704000000C3152B017D0FD302

Дійсний з 06.09.2024 17:30:53 по 06.09.2026 17:30:53

Залежно від мети, якої прагнув досягти законотворець, варто звернути на формулювання, згідно з яким засновником закладу професійної освіти від імені держави виступає орган державної влади.

Відповідно до загальних засад управління об'єктами державної власності утворювати юридичні особи можуть не лише органи державної влади, а й інші суб'єкти управління.

Крім органів державної влади, суб'єктами управління об'єктами державної власності виступають, наприклад, органи, що забезпечують діяльність Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, Національна академія наук України, галузеві академії наук, які також можуть виступати засновниками юридичних осіб (стаття 4 Закону України «Про управління об'єктами державної власності»).

Щодо визначення поняття «засновник закладу професійної освіти» через застосування опції заснування або набуття прав і обов'язків засновника в інший спосіб слід зазначити, що загалом статус «засновників» юридичної особи діє до моменту її державної реєстрації, а після цього моменту такі особи стають її учасниками, акціонерами, членами, що не враховано у визначенні відповідного поняття.

3. Частиною першою статті 2 проєкту Закону передбачається, що законодавство про професійну освіту базується на Конституції України і складається із Закону України «Про освіту», цього Закону та інших актів законодавства України, що регламентують діяльність у сфері професійної освіти, *та міжнародних договорів України з питань професійної освіти, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.*

Згідно зі статтею 8 Закону України «Про міжнародні договори України» згода України на обов'язковість для неї міжнародного договору може надаватися *шляхом підписання, ратифікації, затвердження, прийняття договору, приєднання до договору.*

Згода України на обов'язковість для неї міжнародного договору може надаватися й іншим шляхом, про який домовилися сторони.

Звертаємо увагу, що «міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України» – *це лише одна з форм надання згоди України на обов'язковість для неї міжнародного договору*, що в подальшому може звужувати коло стосовно інших міжнародних договорів України, які є чинними для України (наприклад, набрали чинність з дати підписання або затвердження).

Враховуючи наведене, а також те, що питання освіти, зокрема, належить до компетенції відповідних центральних органів виконавчої влади, Кабінету Міністрів України, та відповідно міжнародні договори України з цих питань укладаються від імені зазначених державних органів, пропонуємо в частині першій статті 2 проєкту Закону знак і слова «, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України» виключити.

4. Частиною п'ятою статті 3 проєкту Закону пропонується передбачити, що з метою реалізації *державної та регіональної політик у сфері зайнятості*

населення, зокрема сприяння працевлаштуванню випускників закладів професійної освіти, розвитку системи професійної освіти, органи державної влади та органи місцевого самоврядування співпрацюють з роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, у тому числі у формі державно-приватного партнерства.

При цьому відповідно до назви зазначеної статті проекту Закону нею пропонується врегулювати питання *державної та регіональної політики у сфері професійної освіти*.

Згідно з усталеною практикою нормопроектування під час підготовки тексту проекту акта слід дотримуватися такого принципу, як *свобода від суперечностей, коли наведені в тексті норми не узгоджуються одна з однією або взаємно виключаються*.

Таким чином, частина п'ята статті 3 проекту Закону потребує узгодження з назвою вказаної статті Закону.

5. Абзацом другим частини другої статті 4 проекту Закону пропонується передбачити, що ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття професійної освіти, *крім випадків, встановлених законами України*.

Абзацами третім, четвертим частини першої статті 5 проекту Закону пропонується передбачити, що доступність здобуття професійної освіти забезпечується шляхом: забезпечення безоплатності здобуття професійної освіти, *крім випадків, визначених цим Законом*; зарахування до закладів професійної освіти *без проведення конкурсу, крім випадків, визначених цим Законом*, незалежно від реєстрації місця проживання здобувача/здобувачки професійної освіти.

Проте абзацом першим частини третьої статті 10 проекту Закону пропонується передбачити, що прийом на навчання до державних і комунальних закладів професійної освіти відбувається без конкурсу, *крім випадку, коли кількість поданих заяв про вступ до закладу професійної освіти перевищує ліцензований обсяг за відповідною професійною кваліфікацією або відповідні обсяги замовлення освітніх послуг за кошти державного або місцевого бюджету*.

Згідно з частиною другою статті 3 Закону України «Про освіту», зокрема, *ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти*.

Відповідно до вимог нормопроектувальної техніки складовими принципу юридичної визначеності є, зокрема, ясність, чіткість, доступність, недвозначність правових норм, а також їх узгодженість в системі загального правового регулювання.

Отже, вказані положення проекту Закону потребують приведення у відповідність до Закону України «Про освіту» та узгодження між собою.

6. Положеннями проекту Закону, в тому числі, передбачається визначення ознак дискримінації:

«...не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, місця проживання, мови спілкування,

походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.» (частина друга статті 4 проєкту Закону);

«...контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками віку, статі, раси, кольору шкіри, стану здоров'я, інвалідності, особливих освітніх потреб, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, місця проживання, мови спілкування, походження, сімейного, соціального та майнового стану, складних життєвих обставин, наявності судимості та іншими ознаками» (частина друга статті 38 проєкту Закону).

Проект Закону потребує доопрацювання в частині ознак дискримінації з метою узгодження з частиною другою статті 24 Конституції України, відповідно до якої не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, а також Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», статтею 1 якого передбачено, що дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

7. Абзац четвертий частини першої статті 5, частина шоста статті 10 проєкту Закону в частині слів «реєстрації місця проживання здобувача/здобувачки», «реєстрації місця проживання особи» потребують редакційного доопрацювання з урахуванням наступного.

Відносини у сфері надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання (перебування) фізичних осіб в Україні, порядок надання таких послуг та порядок внесення, обробки, обміну відповідними відомостями в електронних реєстрах, базах даних для надання таких послуг регулює Закон України «Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні», який набрав чинності 01 грудня 2021 року та запровадив поряд з реєстрацією місця проживання також декларування місця проживання особи.

8. Частиною третьою статті 8 проєкту Закону передбачається встановити, зокрема, що до завершення трирічного періоду та/або за відсутності підтвердженого страхового стажу особа має право безоплатно здобувати професійну освіту за іншою професійною кваліфікацією, якщо за станом здоров'я вона втратила можливість виконувати роботу за отриманою раніше професійною кваліфікацією, що *підтверджується висновком медико-соціальної експертної комісії.*

Водночас до запропонованого слід зауважити, що згідно з пунктом 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 19 грудня 2024 року № 4170 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи» (далі – Закон № 4170) *повноваження, права і обов'язки медико-соціальних експертних комісій щодо проведення медико-соціальної експертизи, а також повноваження, права і обов'язки Центральної медико-соціальної експертної комісії Міністерства охорони здоров'я України припиняються 31 грудня 2024 року.*

Відповідно до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 4170 *рішення, прийняті медико-соціальними експертними комісіями, документи, видані на підставі таких рішень, є законними і чинними, прирівнюються до рішень експертних команд з оцінювання повсякденного функціонування особи, документів, виданих на підставі таких рішень експертних команд (у тому числі витягів з рішень), та продовжують бути підставами для оформлення або продовження надання особам з інвалідністю прав, статусів, пільг, пенсій, допомог, компенсацій, надбавок, інших соціальних гарантій тощо, у тому числі для цілей, визначених законами України «Про військовий обов'язок та військову службу» та «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», на весь термін дії довідки до акта огляду медико-соціальною експертною комісією до проведення планового оцінювання повсякденного функціонування особи експертними командами з оцінювання повсякденного функціонування.*

При цьому слід зазначити, що згідно з частиною вісімнадцятою статті 69¹ Основ законодавства України про охорону здоров'я (в редакції Закону № 4170) *оцінювання повсякденного функціонування особи проводиться експертними командами, що формуються в кластерних та надкластерних закладах охорони здоров'я.*

З огляду на викладене частина третя статті 8 проєкту Закону в цій частині потребує перегляду.

9. Статтею 8 проєкту Закону пропонується передбачити, що *особа має право впродовж життя безоплатно здобувати професійну освіту за іншою (іншими) професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями)/підвищити професійну кваліфікацію, але не раніше, ніж через три роки після завершення безоплатного здобуття професійної освіти за попередньо здобутою професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями)/підвищенням професійної кваліфікації, за умови наявності підтвердженого страхового стажу не менше двох років, а також за умови наявності вільних місць після зарахування осіб, які безоплатно здобуватимуть професійну освіту вперше.*

До завершення трирічного періоду та/або за відсутності підтвердженого страхового стажу особа має право безоплатно здобувати професійну освіту за іншою професійною кваліфікацією, якщо вона, зокрема, є дитиною учасників бойових дій на території інших держав, які загинули (пропали безвісти) або

померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час воєнних дій та конфліктів на території інших держав, а також внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на території інших держав під час цих дій та конфліктів, відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Аналіз вказаних положень проекту Закону свідчить, що можливість безоплатно здобути професійну освіту за іншою професійною кваліфікацією до завершення трирічного періоду та/або за відсутності підтвердженого страхового стажу надається лише певній категорії дітей, а саме *дітям учасників бойових дій на території інших держав, які загинули (пропали безвісти) або померли під час воєнних дій та конфліктів на території інших держав.*

У свою чергу існують ризики, що поза зоною правового регулювання проекту Закону залишилися інші категорії дітей, визначені законодавством України про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту.

10. До частини другої статті 11 проекту Закону, якою вживається мовна конструкція *«призов на строкову військову службу»*, зазначаємо, що Законом України від 11 квітня 2024 року № 3633-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку» до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» внесено зміни, за якими *строкову військову службу виключено із видів військової служби та замінено базовою військовою службою.*

11. Абзацом шостим частини першої статті 13 проекту Закону пропонується передбачити, що *інформація про видані дипломи фахових спеціалістів та додатки до них вноситься закладами професійної освіти, іншими суб'єктами освітньої діяльності до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, крім випадків, передбачених законодавством.*

Враховуючи аналіз законодавства, залишається відкритим питання внесення *військовими закладами професійної освіти* інформації про видані дипломи фахових спеціалістів та додатків до них до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Таким чином, абзац шостий частини першої статті 13 проекту Закону в цій частині потребує перегляду.

З урахуванням зазначеного перегляду потребує також абзац третій частини третьої статті 36 проекту Закону, яким пропонується передбачити, що відомості про філію закладу професійної освіти вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

12. Частиною шостою статті 18 проекту Закону пропонується визначити, що практична підготовка здобувачів професійної освіти у закладі професійної освіти, установах, організаціях, на підприємствах, інших суб'єктах господарювання може передбачати *винагороду відповідно до студентського трудового договору.*

Винагорода за виконану роботу в межах проходження практичної підготовки перераховується на рахунок здобувачів професійної освіти *на підставі студентського трудового договору відповідно до законодавства.*

Також підпунктом 1 пункту 4 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміни до статті 21 Кодексу законів про працю України та передбачити, що *студентський трудовий договір – особлива форма трудового договору, яка передбачає поєднання виконання працівником посадових, робочих обов'язків з навчанням на робочому місці або здобуття освіти за дуальною формою.*

Зазначаємо, що згідно з частиною першою статті 21 вказаного Кодексу *трудоим договором є угода між працівником і роботодавцем* (роботодавцем – фізичною особою), за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою, а *роботодавець* (роботодавець – фізична особа) *зобов'язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін.*

Враховуючи наведене, частина шоста статті 18 проекту Закону в частині слова «*винагорода*» потребує перегляду.

13. З метою забезпечення вживання у проекті Закону термінології законодавчих актів України в частині другій статті 20 проекту Закону слова «*інших військових формувань*» слід замінити словами «*інших військових формувань, утворених відповідно до законів України*».

14. Пунктом 4 частини першої статті 21 проекту Закону пропонується передбачити, що здобувачі професійної освіти мають право на забезпечення стипендіями (грошовим забезпеченням) у порядку та у розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, іншими виплатами, передбаченими законодавством, *та з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.*

Водночас частиною третьою статті 23 проекту Закону пропонується передбачити, що здобувачі професійної освіти, які навчаються за кошти державного та місцевого бюджету *забезпечуються стипендіями (грошовим забезпеченням), спеціальним одягом у порядку, визначеному законодавством.*

Водночас вказані положення не узгоджуються між собою, а проектом Закону не передбачено відповідних особливостей.

Отже, частина третя статті 23 проекту Закону в цій частині потребує доопрацювання.

15. Положеннями пункту 24 частини першої статті 21 проекту Закону передбачається, що *здобувачі професійної освіти мають право на канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів* на навчальний рік, а для осіб, які здобувають професійну освіту за дуальною формою здобуття освіти та на робочому місці (на виробництві), – перерву в теоретичному навчанні не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік.

У свою чергу згідно з визначенням, наведеним у пункті 6 частини першої статті 1 проекту Закону, *здобувачі професійної освіти – студенти та курсанти*

(слухачі закладу професійної освіти зі специфічними умовами навчання) закладів професійної освіти.

Разом з тим запропоновані положення проєкту Закону не узгоджуються з частиною дванадцятою статті 129 Кодексу цивільного захисту України, згідно з якою *курсантам (слухачам) закладів освіти із специфічними умовами навчання*, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, які навчаються за денною формою здобуття освіти, надаються згідно з навчальними планами *канікулярні відпустки тривалістю: зимова – до 14 календарних днів, літня – 30 календарних днів.*

Літня канікулярна відпустка є основною, зимова – додатковою. Тривалість канікулярної відпустки не залежить від вислуги років особи, яка претендує на таку відпустку, та не враховує час, необхідний для проїзду до місця проведення відпустки та повернення назад.

З огляду на викладене пункт 24 частини першої статті 21 проєкту Закону потребує доопрацювання з урахуванням положень вищезазначеного Кодексу в частині тривалості канікулярних відпусток курсантам, які є слухачами закладу професійної освіти зі специфічними умовами навчання.

16. Частиною дев'ятою статті 21 проєкту Закону передбачається, що здобувачам професійної освіти можуть надаватися матеріальна допомога, академічні, соціальні та інші стипендії *за рахунок загального фонду* державного або місцевих бюджетів, коштів юридичних та/або фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством.

Водночас правові засади функціонування бюджетної системи України, її принципи, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин визначаються Бюджетним кодексом України (далі – Кодекс).

Відповідно до частин першої та п'ятої статті 13, частин першої та другої статті 23 Кодексу бюджет може складатися із загального та спеціального фондів.

Розподіл бюджету на загальний та спеціальний фонди, їх складові частини визначаються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення, якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

Бюджетні призначення встановлюються законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у порядку, визначеному цим Кодексом.

Варто враховувати, що бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

З урахуванням наведеного, якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі,

застосовуються відповідні норми цього Кодексу (частина друга статті 4 Кодексу).

Таким чином, в частині дев'ятій статті 21 проєкту Закону слова «загального фонду» слід виключити.

17. Згідно з частиною другою статті 24 проєкту Закону «на посади педагогічних працівників закладів професійної освіти (у тому числі зі специфічними умовами навчання), як правило, приймаються особи, які «... вільно володіють державною мовою (для громадян України) або володіють державною мовою в обсязі, достатньому для спілкування (для іноземців та осіб без громадянства), ...».

Запропоноване проєктом Закону неповною мірою відповідає Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», яким встановлено, що педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до закладів освіти та/або наукових установ та працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків. Вимоги щодо відповідного рівня володіння державною мовою таких осіб встановлює Національна комісія зі стандартів державної мови. Рівень володіння державною мовою такими особами засвідчується документом про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, що видається Національною комісією зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону (статті 9, 10 Закону).

18. Частиною четвертою статті 24 проєкту Закону пропонується визначити, що *педагогічні працівники державних і комунальних закладів професійної освіти* (у тому числі закладів професійної освіти зі специфічними умовами навчання) приймаються на роботу відповідно до вимог цього Закону та законодавства про працю і *працюють на підставі строкових трудових договорів (контрактів), що укладаються строком від одного до п'яти років*.

Крім того, частиною першою статті 2 проєкту Закону пропонується встановити, що *законодавство про професійну освіту* базується на Конституції України і *складається із Закону України «Про освіту», цього Закону та інших актів законодавства України, що регламентують діяльність у сфері професійної освіти, та міжнародних договорів України з питань професійної освіти, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України*.

Разом з тим Законом України «Про освіту», який регулює суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного права людини на освіту, прав та обов'язків фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у реалізації цього права, не передбачено положення стосовно обов'язковості укладання строкових трудових договорів (контрактів) з педагогічними працівниками на вказаний термін.

З положень проєкту Закону не зрозуміло, на яких умовах працюватимуть педагогічні працівники, трудові договори з якими було укладено до набрання чинності цим Законом.

У зв'язку з цим проєкт Закону потребує відповідного перегляду в зазначеній частині.

19. Частиною четвертою статті 24 проєкту Закону пропонується визначити, що *педагогічні працівники* державних і комунальних закладів професійної освіти приймаються на роботу відповідно до вимог цього Закону та законодавства про працю і *працюють на підставі строкових трудових договорів (контрактів)*, що укладаються строком від одного до п'яти років.

Також абзацом сімнадцятим частини першої статті 25 проєкту Закону пропонується встановити, що *педагогічні працівники* закладу професійної освіти *мають право на інші права, визначені* цим Законом, Законом України «Про освіту», та іншими нормативно-правовими актами, а також установчими документами закладу професійної освіти, колективним і *трудовим договором*.

Частиною першою статті 26 проєкту Закону передбачено, що робочий час педагогічних працівників закладу професійної освіти (у тому числі закладів професійної освіти зі специфічними умовами навчання) включає час на виконання навчальної, методичної, виховної, організаційної та інші види педагогічної діяльності, передбачені *трудовим договором (контрактом)*.

Абзацом п'ятим частини другої статті 38 проєкту Закону пропонується визначити, що засновник (засновники) закладу професійної освіти або уповноважений ним (ними) орган (посадова особа) *укладає строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу професійної освіти*, обраним (призначеним) у порядку, встановленому цим Законом, положенням про конкурс та установчими документами закладу професійної освіти.

При цьому у статті 40 проєкту Закону, якою регулюються питання обрання, призначення на посаду та звільнення з посади керівника закладу професійної освіти, вживаються слова «контракт», «*строковий трудовий договір (контракт)*».

Згідно з усталеною практикою нормопроектування проєкт акта повинен відповідати такій вимозі, як точність та уніфікованість термінології.

Враховуючи наведене, статті 24, 25, 26 та 40 проєкту Закону в цій частині потребують доопрацювання з метою уніфікації термінології.

20. Частиною другою статті 27 проєкту Закону, зокрема, передбачається, що мінімальний *посадовий оклад* педагогічного працівника закладу професійної освіти встановлюється в розмірі *3 мінімальних заробітних плат*.

Мінімальний *посадовий оклад* керівника закладу професійної освіти встановлюється в розмірі *8 мінімальних заробітних плат*.

Звертаємо увагу, що пунктом 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 06 грудня 2016 року №1774-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» *мінімальна заробітна плата після набрання чинності цим Законом не застосовується як*

розрахункова величина для визначення посадових окладів та заробітної плати працівників та інших виплат.

Враховуючи наведене, проєкт Закону в цій частині потребує відповідного перегляду.

21. Частиною третьою статті 28 проєкту Закону пропонується передбачити, зокрема, що асистент здобувача/здобувачки професійної освіти допускається до участі в освітньому процесі виключно за умови проходження відповідної підготовки, що підтверджена відповідним документом.

Водночас із наведеного не зрозуміло, про які відповідні підготовку та документ йдеться.

З огляду на викладене частина третя статті 28 проєкту Закону в цій частині потребує доопрацювання.

22. Абзацом третім частини першої статті 31 проєкту Закону пропонується встановити, що заклад професійної освіти має самостійний баланс, розрахункові та інші рахунки, у тому числі валютні, у фінансових установах і державних банках та може мати бланки, печатки, штампи зі своїм найменуванням та символікою.

Пунктом 19 частини першої статті 34 проєкту Закону визначається, що заклад професійної освіти має право відкривати поточні та депозитні рахунки в банках, у тому числі валютні у встановленому законодавством порядку.

Частиною шостою статті 62 проєкту Закону, зокрема, передбачається визначити, що власні надходження державних і комунальних закладів професійної освіти розміщуються на поточних та/або депозитних рахунках державних банків.

Доходи, а також відсотки, отримані від розміщення коштів закладу професійної освіти зі статусом бюджетної установи на вкладних (депозитних) рахунках в державних банках, спрямовуються на визначені цілі.

Порядок використання доходів, а також відсотків, отриманих від розміщення коштів закладу професійної освіти, створеного у формі некомерційного товариства, на вкладних (депозитних) рахунках у державних банках, визначається відповідно до затвердженого фінансового плану.

Запропоновані положення потребують узгодження між собою щодо визначення банку, в якому відкриваються відповідні рахунки.

При цьому слід враховувати, що відповідно до частини другої статті 31 проєкту Закону заклад професійної освіти як суб'єкт господарювання може діяти в одному з таких статусів: бюджетна установа; неприбутковий заклад освіти; прибутковий заклад освіти.

Бюджетні установи – це органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевого бюджету (пункт 12 частини першої статті 2 Кодексу).

Відповідно до статті 43 Кодексу при виконанні державного бюджету і місцевих бюджетів застосовується казначейське обслуговування бюджетних коштів. Казначейство України забезпечує казначейське обслуговування

бюджетних коштів на основі ведення єдиного казначейського рахунку, відкритого у Національному банку України.

Казначейське обслуговування бюджетних коштів передбачає, зокрема, розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів, а також інших клієнтів відповідно до законодавства.

В органах Казначейства України бюджетним установам відкриваються рахунки у встановленому законодавством порядку.

Крім того, згідно з частиною дев'ятою статті 13 Кодексу відкриття позабюджетних рахунків для розміщення бюджетних коштів (включаючи власні надходження бюджетних установ) органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та іншими бюджетними установами забороняється, крім розміщення на поточних рахунках у банках державного сектору власних надходжень державних і комунальних закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ та закладів культури, отриманих як плата за послуги, що надаються ними згідно з основною діяльністю, розміщення закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, якщо таким закладам законом надано відповідне право.

23. Абзацом четвертим частини першої статті 31 проекту Закону передбачається встановити, що права та обов'язки, цілі, завдання та принципи діяльності, тип закладу професійної освіти, передбачені цим Законом та іншими законами України, має також структурний підрозділ закладу професійної освіти/ іншої юридичної особи, якщо його право на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти зазначено в ліцензії відповідної юридичної особи та якщо основним видом діяльності такого структурного підрозділу є освітня діяльність у сфері професійної освіти. З метою реалізації цілей та завдань таким структурним підрозділам, у тому числі відокремленим, надаються окремі права фінансово-господарської самостійності.

При цьому звертаємо увагу, що формулювання «окремі права фінансово-господарської самостійності» не є юридично визначеним, оскільки проект Закону не розкриває його зміст та/або не надає перелік таких окремих прав фінансово-господарської самостійності, якими можуть наділятися структурні підрозділи, зокрема відокремлені.

24. З метою дотримання єдиних підходів до застосування термінології, зокрема, кримінально-виконавчого законодавства, пропонуємо в абзаці четвертому частини п'ятої статті 31 проекту Закону слова «центральною виконавчою влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації», замінити словами «центральною виконавчою влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань».

25. Частиною першою статті 33 проєкту Закону запропоновано встановити, що установчими документами закладу професійної освіти є рішення засновника (засновників) про його утворення, статут (положення).

Варто зауважити, що за результатами аналізу проєкту Закону виявлено, що у ньому вживаються поняття:

«установчі документи» (наприклад, частина друга статті 2, абзац другий частини третьої статті 16 проєкту Закону);

«статут» (частина третя, пункт 5 частини четвертої статті 30, частини друга, третя статті 33 проєкту Закону);

«положення» (частина п'ята статті 31 проєкту Закону).

З огляду на різний підхід щодо викладення у проєкті Закону назви документа пропонуємо упорядкувати назву відповідного документа та/або використовувати узагальнене поняття «установчий документ».

26. Пунктом 5 частини першої статті 34 проєкту Закону пропонується передбачити, що заклад професійної освіти має право *забезпечувати здобувачам професійної освіти безоплатне гаряче харчування з рахунок власних надходжень*.

Водночас із запропонованого не зрозуміло, чи всіх здобувачів професійної освіти забезпечуватимуть безоплатним гарячим харчуванням, чи лише певні категорії.

Враховуючи наведене, пункт 5 частини першої статті 34 проєкту Закону в цій частині потребує доопрацювання.

27. Пунктом 14 частини першої статті 34 проєкту Закону пропонується передбачити, що заклад професійної освіти має право *провадити* на підставі відповідних договорів про спільну діяльність із закладами освіти, науковими установами та іншими юридичними особами у порядку, встановленому законодавством.

Із запропонованого не зрозуміло, що саме має провадити заклад професійної освіти.

Враховуючи наведене, пункт 14 частини першої статті 34 проєкту Закону в цій частині потребує доопрацювання.

28. Пунктом 21 частини першої статті 34 проєкту Закону пропонується передбачити, що заклад професійної освіти має право здійснювати іншу діяльність, не заборонену законодавством.

Водночас після вказаного пункту частини першої статті 34 проєкту Закону передбачені інші права закладу професійної освіти.

Таким чином, відповідне положення має зазначатися останнім пунктом у цій частині статті 34 проєкту Закону.

29. Частиною другою статті 34 проєкту Закону передбачається, що заклади професійної освіти зі специфічними умовами навчання реалізують визначені цим Законом права з урахуванням установчих документів та/або законодавства у відповідній сфері.

Статтею 17 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу» передбачено, що підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації

персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України проводяться відповідно до законодавства про освіту.

Враховуючи, що до персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України належать особи рядового і начальницького складу (далі – особи рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої служби), спеціалісти, які не мають спеціальних звань, та інші працівники, які працюють за трудовими договорами в Державній кримінально-виконавчій службі України (далі – працівники кримінально-виконавчої служби), а також з метою дотримання єдиних підходів застосування законодавчих актів пропонуємо перше речення статті 17 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу» доповнити словами «, з урахуванням особливостей, визначених законодавством про працю та державну службу – для працівників кримінально-виконавчої служби, та вимог, встановлених Законом України «Про Національну поліцію» для професійного навчання поліцейських, – для осіб рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої служби».

30. Згідно з частиною другою статті 36 проєкту Закону створення філій, представництв, відділень, інших відокремлених підрозділів здійснюється за рішенням керівника та за погодженням з наглядовою радою та засновником.

Частиною третьою статті 36 Закону передбачено, що філія закладу професійної освіти – це територіально відокремлений структурний підрозділ закладу професійної освіти, розташований в іншому населеному пункті, аніж місцезнаходження закладу професійної освіти, що утворюється рішенням засновника закладу професійної освіти. Філія не є юридичною особою і діє на підставі затвердженого керівником закладу професійної освіти положення.

Наведені положення проєкту Закону не узгоджуються між собою, оскільки визначають різних суб'єктів прийняття рішення про утворення відокремленого підрозділу закладу професійної освіти: керівник та засновник.

31. Частиною третьою статті 36 проєкту Закону передбачається встановити, що філія закладу професійної освіти – це територіально відокремлений структурний підрозділ закладу професійної освіти, розташований в іншому населеному пункті, аніж місцезнаходження закладу професійної освіти, що утворюється рішенням засновника закладу професійної освіти. Філія не є юридичною особою і діє на підставі затвердженого керівником закладу професійної освіти положення.

Філію очолює завідувач філії, який підпорядковується керівнику закладу професійної освіти.

Відомості про філію закладу професійної освіти вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Відповідно до статті 95 Цивільного кодексу України філією є відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює всі або частину її функцій.

Керівники філій призначаються юридичною особою і діють на підставі виданої нею довіреності або на іншій підставі, передбаченій законодавством

іноземної держави, відповідно до якого утворено юридичну особу, відокремленими підрозділами якої є такі філії та представництва.

Філії юридичної особи, в тому числі юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, підлягають державній реєстрації у порядку, встановленому законом.

Філія та представництво юридичної особи вважаються створеними з дня їх державної реєстрації.

Враховуючи викладене, Цивільний кодекс України містить інше визначення поняття «філія» та деякі загальні засади діяльності такої філії, аніж пропонується встановити проєктом Закону.

З метою уникнення неоднозначного тлумачення поняття «філія» не варто використовувати загальновживане поняття «філія» у відмінному від наведеного у Цивільному кодексі України значенні.

У разі необхідності застосування для цілей регулювання проєкту Закону окремого поняття, що має інше значення, ніж у Цивільному кодексі України, таке поняття має бути визначене в інший спосіб.

Наприклад, відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про освіту» філія закладу освіти – це територіально відокремлений структурний підрозділ закладу освіти, що не має статусу юридичної особи та діє на підставі положення, затвердженого засновником відповідного закладу освіти на основі типового положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

32. Згідно з абзацом десятим частини другої статті 38, абзацом шістнадцятим частини п'ятої статті 39, абзацом одинадцятим частини четвертої статті 42 проєкту Закону засновник (засновники) закладу професійної освіти або уповноважений ним (ними) орган (посадова особа) затверджує річний фінансовий план та звіт про його виконання для закладів професійної освіти, що функціонують як *державні або комунальні некомерційні товариства*, у порядку, визначеному законодавством.

Керівник закладу професійної освіти затверджує кошторис (фінансовий план) за погодженням наглядової ради відповідно до законодавства.

До повноважень наглядової ради закладу професійної освіти належить, зокрема, погодження кошторису (фінансового плану) закладу професійної освіти.

Частиною першою статті 61 проєкту Закону передбачається, що кошторис (фінансовий план) закладу професійної освіти зі статусом бюджетної установи розробляється у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, погоджується з наглядовою радою закладу професійної освіти та затверджується керівником закладу професійної освіти.

Кошторис (фінансовий план) закладу професійної освіти зі специфічними умовами навчання розробляється та затверджується у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, якому належить заклад професійної освіти зі специфічними умовами навчання.

Фінансовий план закладу професійної освіти, створеного у формі *державного або комунального некомерційного товариства*, погоджується наглядовою радою та затверджується засновником.

Проте кошторис – це *основний плановий фінансовий документ бюджетної установи*, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень (пункт 30 статті 2 Кодексу).

Також звертаємо увагу, що згідно з пунктом 1 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його офіційного оприлюднення та вводиться в дію через один місяць з дня його опублікування, крім окремих його норм.

У зв'язку з цим зазначені вище положення проекту Закону в частині порядку розроблення та затвердження фінансових планів закладів професійної освіти, створених у формі *державного або комунального некомерційного товариства*, не враховують вимоги чинної на сьогодні редакції Господарського кодексу України та Закону України «Про управління об'єктами державної власності».

Також слід враховувати, що Законом України від 09 січня 2025 року № 4196-IX «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» (далі – Закон № 4196), який набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання ним чинності, крім окремих його норм, Господарський кодекс України визнано таким, що втратив чинність, з дня введення в дію цього Закону.

Крім того, Законом № 4196 внесено зміни до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» та «Про управління об'єктами державної власності».

Так, зокрема, відповідно до частини п'ятої статті 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (в редакції Закону № 4196) основним плановим документом *комунального некомерційного товариства* є фінансовий план, відповідно до якого товариство отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій протягом календарного року відповідно до установчих документів.

Фінансовий план підлягає затвердженню уповноваженим органом місцевого самоврядування до 01 вересня року, що передує плановому, якщо інше не передбачено законом, у порядку, встановленому органом місцевого самоврядування.

Згідно з частинами третьою, п'ятою статті 9⁷ Закону України «Про управління об'єктами державної власності» (в редакції Закону № 4196) основним плановим документом *державного некомерційного товариства* є фінансовий план, відповідно до якого товариство отримує доходи і здійснює видатки, визначає обсяг та спрямування коштів для виконання своїх функцій

протягом календарного року відповідно до установчих документів. Фінансовий план підлягає затвердженню уповноваженим органом управління до 1 вересня року, що передує плановому, якщо інше не визначено законом.

Форма та методичні рекомендації щодо розроблення фінансового плану затверджуються центральною органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку.

Вказаними вище законодавчими актами *не передбачено погодження фінансового плану відповідних суб'єктів господарювання наглядовою радою*.

У зв'язку з цим запропоновані положення проєкту Закону потребують доопрацювання з урахуванням наведеного.

33. Абзацом шостим частини четвертої статті 38 проєкту Закону пропонується передбачити, що засновник (засновники) закладу професійної освіти забезпечує (забезпечують) оприлюднення публічної інформації відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про доступ до публічної інформації» та «Про відкритість використання публічних коштів», цього Закону *крім відомостей, що становлять комерційну таємницю чи містять конфіденційну інформацію відповідно до вимог законодавства*.

Водночас згідно з частиною першою статті 21 Закону України «Про інформацію» *інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація*.

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України «Про доступ до публічної інформації» таємна інформація – інформація, доступ до якої обмежується відповідно до частини другої статті 6 цього Закону, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі. *Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську, розвідувальну таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю*.

Враховуючи наведене, абзац шостий частини четвертої статті 38 проєкту Закону в цій частині потребує перегляду.

34. Пунктами 5 та 6 частини четвертої статті 39 проєкту Закону пропонується передбачити, що не може обіймати посаду керівника закладу професійної освіти особа, яка: підпадає під дію частини третьої або четвертої статті 1 Закону України «Про очищення влади»; відомості про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади».

Водночас відповідно до вимог нормопроєктувальної техніки проєкт акта повинен відповідати, зокрема, вимозі щодо відсутності суперечностей у тексті проєкту акта, узгодженості його положень з актами законодавства.

Згідно з частиною першою статті 1 Закону України «Про очищення влади» (далі – Закон) очищення влади (люстрація) – це встановлена Законом або рішенням суду заборона окремим фізичним особам обіймати певні посади (перебувати на службі) (крім виборних посад) в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Статтею 2 Закону визначено перелік посад, щодо яких здійснюються заходи з очищення влади (люстрації) на підставі критеріїв, визначених статтею 3 Закону, за умови відповідності яким до особи можуть бути застосовані такі заборони.

Частинами третьою та четвертою статті 1 Закону передбачено заборони обіймати посади, щодо яких здійснюється очищення влади (люстрація), перелік яких визначено статтею 2 Закону.

Звертаємо увагу, що визначений статтею 2 Закону перелік не містить посади керівника закладу професійної освіти.

Отже, згідно з положеннями Закону заходи з очищення влади (люстрації) не здійснюються щодо керівників закладів професійної освіти, а також поширення на особу заборон, передбачених частинами третьою та четвертою статті 1 Закону, не є підставою для відмови у призначенні на посади керівника закладу професійної освіти.

Інформуємо, що 16 жовтня 2024 року сплив термін дії заборони, визначеної частиною третьою статті 1 Закону.

Отже, наявність відомостей про особу в Єдиному державному реєстрі осіб, щодо яких застосовано положення Закону України «Про очищення влади», у зв'язку із застосуванням до неї заборони, передбаченої частиною третьою статті 1 Закону, після 16 жовтня 2024 року не є підставою для звільнення такої особи або відмови їй у призначенні на посаду.

Враховуючи наведене, пункти 5 та 6 частини четвертої статті 39 проєкту Закону слід виключити.

35. Частиною п'ятою статті 39 проєкту Закону пропонується передбачити, що керівник закладу професійної освіти, зокрема, забезпечує дотримання законодавства, установчих документів закладу професійної освіти, виконання рішень педагогічної ради та *вищого органу громадського самоврядування*.

Водночас частиною другою статті 29 проєкту Закону пропонується передбачити, що *вищим колегіальним органом громадського самоврядування закладу професійної освіти є загальні збори (конференція) трудового колективу закладу професійної освіти*, які скликаються не менше одного разу на рік.

Враховуючи наведене, частина п'ята статті 39 проєкту Закону в частині слів «вищого органу громадського самоврядування» потребує доопрацювання з метою узгодження з частиною другою статті 29 проєкту Закону.

36. Абзацом другим частини шостої статті 40 проєкту Закону пропонується передбачити, що *засновник визначає переможця конкурсу* або визнає конкурс таким, що не відбувся, не пізніше сьомого робочого дня з моменту отримання від наглядової ради переліку кандидатів, яких рекомендовано засновнику для призначення керівником закладу професійної освіти.

Проте із запропонованого не зрозуміло, на підставі яких критеріїв засновник визначає переможця конкурсу.

Враховуючи наведене, абзац другий частини шостої статті 40 проєкту Закону в цій частині потребує доопрацювання.

37. Варто зазначити, що проєкт Закону частково врегульовує відносини, на які поширюється дія Закону України «Про адміністративну процедуру» (далі – ЗАП), зокрема, стосовно ліцензування освітньої діяльності (стаття 46 проєкту Закону), сертифікації педагогічних працівників (стаття 49 проєкту Закону), здійснення державного нагляду (контролю) у сфері професійної освіти (стаття 57 проєкту Закону).

При цьому проєкт Закону не враховує положень ЗАП та не містить посилань на прийнятий Закон, що потребує відповідного перегляду та доопрацювання.

Наприклад, частиною п'ятою статті 46 проєкту Закону пропонується встановити, що зупинення дії або анулювання ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти здійснюється у порядку та з підстав, передбачених цим Законом, законами України «Про освіту» та «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Варто зазначити, що термін «анулювання» в наведеному випадку є неактуальним та потребує заміни на термін «припинення дії».

У статті 59 проєкту Закону пропонується встановити, що центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи проводять інституційний аудит, позапланові перевірки відповідно до Закону України «Про освіту», цього Закону та згідно з порядками, затвердженими центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Водночас вказана стаття не передбачає поширення дії ЗАП на здійснення заходів державного нагляду (контролю), що у свою чергу обмежує права фізичних та юридичних осіб на адміністративне оскарження результатів таких перевірок відповідно до ЗАП.

Також вважаємо за доцільне звернути увагу, що проєкт Закону містить положення, які врегульовують правовідносини у сфері присвоєння професійної кваліфікації педагогічних працівників, отримання за їх результатами відповідних сертифікатів.

У розрізі наведеного вище інформуємо, що ЗАП поширюються на відносини, в яких проходження (присвоєння) особою відповідних кваліфікацій є умовою допуску до певних професій. Таке набуте право особою (у тому числі на певний період часу) є частиною її спеціального статусу і не залежить від роботодавця.

Підвищення (присвоєння) кваліфікації, за результатами якого видається сертифікат, впливає на право зайняття певною професією, а отже, містить ознаки адміністративного акта, оскільки це акт про надання/підтвердження права особи на зайняття певною професійною діяльністю.

Крім того, слід враховувати, що ЗАП поширюється на ті види діяльності, у яких держава частково здійснює регулювання та/або делегувала таке право саморегульованим організаціям або органам професійного самоврядування.

Отже, проєкт Закону потребує доопрацювання з метою комплексного врахування положень ЗАП.

38. Частиною п'ятою статті 46 проєкту Закону передбачається, що зупинення дії або анулювання ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти здійснюється у порядку та з підстав, передбачених цим Законом, законами України «Про освіту» та «Про ліцензування видів господарської діяльності».

За результатами аналізу проєкту Закону не виявлено механізму відновлення дії ліцензії або посилення на статтю 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», яка регулює загальні засади відновлення дії ліцензії.

У зв'язку з чим постає питання, в який спосіб передбачається відновлення дії ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти, дія якої була зупинена.

Крім того, у тексті Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» слово «анулювання» в усіх відмінках замінено словами «припинення дії» у відповідному відмінку згідно із Законом України від 10 жовтня 2024 року № 4017-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру».

39. Статтею 52 проєкту Закону пропонується, зокрема, визначити, що Кабінет Міністрів України затверджує порядок розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення здобуття професійної освіти та порядок розподілу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток системи професійної освіти.

Відповідно до частин першої та другої статті 23 Кодексу будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення, якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

Бюджетні призначення встановлюються законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет) у порядку, визначеному цим Кодексом.

При цьому слід враховувати, що бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу (частина друга статті 4 Кодексу).

Враховуючи наведене, запропоновані проєктом Закону положення є предметом регулювання Кодексу та закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

40. Статтею 52 проєкту Закону, зокрема, пропонується визначити, що Кабінет Міністрів України затверджує порядок закупівлі освітніх послуг у сфері професійної освіти за кошти державного або місцевого бюджету.

Водночас правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та

об'єднаних територіальних громад визначає Закон України «Про публічні закупівлі».

Згідно з частиною четвертою статті 3 цього Закону відносини, пов'язані із сферою публічних закупівель, регулюються виключно цим Законом і не можуть регулюватися іншими законами, крім випадків, встановлених цим Законом (частина четверта статті 3 Закону).

Враховуючи наведене, запропоновані проектом Закону положення не є предметом регулювання цього Закону.

41. Абзацом третім частини другої статті 56 проекту Закону пропонується передбачити, що *Верховна Рада Автономної Республіки Крим*, обласні ради, Київська та Севастопольська міські ради засновують комунальні заклади професійної освіти та здійснюють інші повноваження засновника, визначені цим та іншими законами.

Натомість згідно з положеннями частини першої статті 143 Конституції України комунальні підприємства, організації і установи утворюють, реорганізують та ліквідовують територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування.

Абзацом першим пункту 30 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються питання, зокрема, про створення, ліквідацію, реорганізацію та перепрофілювання підприємств, установ та організацій комунальної власності відповідної територіальної громади.

У зв'язку з наведеним абзац третій частини другої статті 56 проекту Закону в цій частині потребує перегляду та доопрацювання.

42. Статтею 57 проекту Закону передбачається врегулювати відносини, пов'язані з державним наглядом (контролем) у сфері професійної освіти.

Так, передбачається, що державний нагляд (контроль) у сфері професійної освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальними органами, що діють на підставі, *в межах повноважень та у спосіб, що визначені Законом України «Про освіту» та цим Законом.*

Заходами державного нагляду (контролю) у сфері професійної освіти є: інституційний аудит; позапланова перевірка.

Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи проводять інституційний аудит, позапланові перевірки відповідно до Закону України «Про освіту», цього Закону та згідно з порядками, затвердженими центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

З огляду на викладене зауважуємо, що правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності визначає Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Частиною десятою статті 2 цього Закону передбачено, що центральный орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи зобов'язані забезпечити дотримання з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про освіту», виключно вимог статті 3, частин першої, третьої, четвертої, шостої – дванадцятої, чотирнадцятої статті 4, частини четвертої статті 5, частини третьої статті 6, абзацу одинадцятого частини шостої статті 7, частини першої, абзаців першого – дванадцятого, чотирнадцятого частини другої, частини третьої статті 8, частин першої, другої статті 9, абзаців першого – одинадцятого, чотирнадцятого – двадцятого частини першої статті 10, абзаців третього – п'ятого частини першої статті 11, частин першої та четвертої статті 12, статей 19, 20 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Так, наприклад, згідно з положеннями частини четвертої статті 4 цього Закону, якою визначено загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю), виключно законами встановлюються:

органи, уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності;

види господарської діяльності, які є предметом державного нагляду (контролю);

повноваження органів державного нагляду (контролю) щодо зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг;

вичерпний перелік підстав для зупинення господарської діяльності;

спосіб та форми здійснення заходів здійснення державного нагляду (контролю);

санкції за порушення вимог законодавства і перелік порушень, які є підставою для видачі органом державного нагляду (контролю) припису, розпорядження або іншого розпорядчого документа.

Також варто звернути увагу на відмінний предмет інституційного аудиту.

Так, частинами першою – третьою статті 47 проекту Закону передбачається, що інституційний аудит проводиться у закладах професійної освіти у випадках, визначених Законом, за зверненням уповноважених Законом осіб у відповідності до Закону України «Про освіту», цього Закону та у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Інституційний аудит проводиться працівниками центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальних органів із залученням на підставі цивільно-правових договорів інших фахівців (експертів) у сфері професійної освіти.

За результатами проведення інституційного аудиту засновнику та закладу професійної освіти надаються:

висновок про якість освітньої та управлінської діяльності закладу професійної освіти та внутрішню систему забезпечення якості професійної освіти;

рекомендації керівникові та/або засновнику закладу професійної освіти щодо вдосконалення діяльності закладу професійної освіти, а також приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність із вимогами законодавства, зокрема ліцензійних умов.

Тоді як *державний нагляд (контроль)* – діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування (далі – органи державного нагляду (контролю)) в межах повноважень, передбачених законом, *щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища* (стаття 1 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»).

Тобто предметом державного нагляду (контролю) у розумінні Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» є виявлення та запобігання порушенням саме вимог законодавства суб'єктами господарювання.

Таким чином, варто констатувати відмінний предмет державного нагляду (контролю) у рамках аудиту та державного нагляду (контролю) за господарською діяльністю суб'єктів господарювання, який передбачено вказаним Законом.

У зв'язку з викладеним постає питання, в якій саме частині будуть застосовуватися вимоги статті 2 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» до державного нагляду (контролю) у сфері професійної освіти, а саме інституційного аудиту.

Крім того, статтею 3 цього Закону встановлено, що одним із принципів державного нагляду (контролю) є *здійснення державного нагляду (контролю) лише за наявності підстав та в порядку, визначених законом.*

Отже, з огляду на наведений принцип вказаного Закону *державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності здійснюється лише у порядку, визначеному законом, а не у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, як це передбачено проєктом акта.*

43. Частиною першою статті 59 проєкту Закону пропонується встановити, що фінансування системи професійної освіти здійснюється, зокрема, за рахунок коштів державного бюджету, у тому числі освітньої субвенції.

Також проєкт Закону містить інші положення в частині посилання на освітню субвенцію, зокрема, в частині формування пропозицій щодо її обсягу, напрямів використання та порядку її розподілу (статті 53, 56, 61 проєкту Закону).

Слід зазначити, що питання надання освітньої субвенції врегульовано статтею 103² Кодексу, якою, зокрема, визначено напрями використання та порядок її розподілу.

При цьому слід враховувати, що бюджетна система України і Державний бюджет України встановлюються виключно цим Кодексом та законом про Державний бюджет України.

Якщо іншим нормативно-правовим актом бюджетні відносини визначаються інакше, ніж у цьому Кодексі, застосовуються відповідні норми цього Кодексу (частина друга статті 4 Кодексу).

Враховуючи наведене, запропоновані проектом Закону положення є предметом регулювання Кодексу та закону про Державний бюджет України на відповідний рік.

44. Частиною шостою статті 62 проекту Закону, зокрема, передбачається, що кошти, отримані державними і комунальними закладами професійної освіти в рамках державно-приватного партнерства, розміщуються в банках державного сектору.

Кошти, отримані державними і комунальними закладами професійної освіти в рамках державно-приватного партнерства, розміщуються в банках державного сектору та використовуються на цілі та в порядку, визначені договором про державно-приватне партнерство (частина перша статті 67 проекту Закону).

До запропонованого слід зауважити, що згідно з частиною першою статті 20¹ Закону України «Про державно-приватне партнерство» для цілей здійснення державно-приватного партнерства приватний партнер – сторона договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства, має право відкривати в банках України в установленому законодавством України порядку банківські рахунки в національній та/або іноземній валюті, що мають використовуватися виключно для обслуговування діяльності, пов'язаної з договором, укладеним в рамках державно-приватного партнерства.

Таким чином, Закон України «Про державно-приватне партнерство» не встановлює обмежень щодо виду банку, в якому може бути відкрито банківський рахунок для обслуговування діяльності, пов'язаної з договором, укладеним в рамках державно-приватного партнерства.

45. Частиною восьмою статті 62 проекту Закону передбачається, що *не використані в поточному році кошти спеціального фонду не можуть бути вилучені з рахунків закладів професійної освіти та зберігаються на таких рахунках для здійснення видатків у наступному бюджетному періоді відповідно до їхніх кошторисів.*

Слід зазначити, що згідно з частиною восьмою статті 13 Кодексу платежі за рахунок спеціального фонду бюджету здійснюються в межах коштів, що фактично надійшли до цього фонду на відповідну мету (з дотриманням вимог частини другої статті 57 цього Кодексу), *якщо цим Кодексом та/або законом про Державний бюджет України не встановлено інше.*

Відповідно до частини другої статті 57 Кодексу на кінець бюджетного періоду *Казначейство України зберігає залишки коштів на рахунках спеціального фонду державного бюджету та щодо субвенцій із спеціального фонду державного бюджету на рахунках спеціального фонду місцевих бюджетів для покриття відповідних витрат у наступному бюджетному періоді з урахуванням їх цільового призначення.*

З огляду на викладене частину восьму статті 62 проєкту Закону слід виключити як таку, що не є предметом регулювання цього Закону.

46. Частиною першою статті 64 проєкту Закону передбачається встановити, що майно, що передається державному або комунальному закладу професійної освіти засновником, закріплюється за закладом освіти на праві оперативного управління і не може бути предметом застави, а також не підлягає вилученню, приватизації, безоплатній передачі юридичним чи фізичним особам, крім випадків, передбачених законом.

Положення щодо закріплення майна на праві оперативного управління за закладом професійної освіти містяться також у інших положеннях законопроєкту.

При цьому відповідно до частини третьої статті 31 проєкту Закону комунальні та державні заклади професійної освіти можуть бути створені у формі некомерційних товариств відповідно до законодавства.

У зв'язку з наведеним слід зазначити, що 28 лютого 2025 року набрав чинності Закон України № 4196-IX «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» (далі – Закон № 4196), який вводиться в дію через шість місяців з дня набрання чинності і визначає правові та організаційні засади діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб.

Законом № 4196 викладено у новій редакції статтю 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», згідно з частиною четвертою якої для забезпечення досягнення соціальних та інших результатів у сфері охорони здоров'я, соціальній та/або гуманітарній сферах органи місцевого самоврядування можуть створювати комунальні некомерційні товариства, що діють на підставі статуту та не мають на меті одержання прибутку.

Також статтею 60¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» у редакції Закону № 4196 визначено, що право особистого безоплатного володіння і користування комунальним майном (узуфрукт комунального майна) є речовим правом на комунальне майно для узуфруктаріїв – органів місцевого самоврядування, комунальних організацій (установ, закладів), комунальних некомерційних товариств та інших юридичних осіб, які не мають на меті одержання прибутку та єдиним учасником (засновником) яких є територіальна громада.

Крім того, Законом № 4196 Закон України «Про управління об'єктами державної власності» доповнено статтями 9¹, 9⁷, відповідно до положень яких право особистого безоплатного володіння і користування державним майном

(узуфрукт державного майна) є речовим правом на державне майно для узуфруктаріїв – органів державної влади, державних органів, державних організацій (установ, закладів), державних некомерційних товариств та інших юридичних осіб, які не мають на меті одержання прибутку та єдиним учасником (засновником) яких є держава.

Для забезпечення досягнення соціальних та інших результатів у сфері охорони здоров'я, соціальній та/або гуманітарній сферах суб'єкти управління об'єктами державної власності можуть створювати державні некомерційні товариства, які діють на підставі статуту без мети одержання прибутку. Державне некомерційне товариство є непідприємницьким товариством, єдиним учасником якого є держава.

Отже, Законом № 4196 передбачено реформування інституту, зокрема, права оперативного управління та запровадження узуфрукту державного і комунального майна, у тому числі для державних та комунальних некомерційних товариств.

47. Згідно з положеннями абзаців першого, другого частини другої статті 64 проекту Закону *заклад професійної освіти державної та комунальної форми власності має право отримувати в оперативне управління майно, кошти і матеріальні цінності, зокрема будинки, споруди, обладнання, транспортні засоби, від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, зокрема, як благодійну допомогу.*

Вказані норми сформульовані у спосіб, що розмежовує *майно* та інші перелічені об'єкти, хоча відповідно до положень цивільного законодавства згадані будівлі, споруди транспортні засоби тощо охоплюються поняттям «*майно*». Так, згідно зі статтею 190 Цивільного кодексу України майном як особливим об'єктом вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Майнові права є неспоживною річчю. Майнові права визнаються речовими правами.

Окремо слід зауважити, що в цілому стаття 64 проекту Закону має назву «Майно закладів професійної освіти», що дає змогу зробити висновок про поширення предмета її правового регулювання на всі заклади професійної освіти незалежно від їх форми власності. Водночас положення цієї статті присвячені *державним та комунальним закладам професійної освіти*.

48. Абзацом десятим частини другої статті 64 проекту Закону передбачається, що заклад професійної освіти має право, зокрема, засновувати підприємства для провадження інноваційної та/або виробничої діяльності.

Варто враховувати, що частиною першою статті 1 Декрету Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 року № 24-92 «Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств» установлено, що державні підприємства (за винятком будівельних організацій, підприємств будівельної індустрії та будівельних матеріалів, які є засновниками господарських товариств, що здійснюватимуть проектування та перспективне будівництво за кордоном, державних підприємств оборонно-промислового комплексу, у тому числі казенних

підприємств, які входять до складу Державного концерну «Укроборонпром» або на момент припинення Державного концерну «Укроборонпром» входили до його складу, та створених ним юридичних осіб, заснованих на державній власності в оборонно-промисловому комплексі) не можуть бути засновниками підприємств будь-яких організаційних форм та видів, господарських товариств, кооперативів.

49. Пункт 3 частини четвертої статті 68 проекту Закону після слів «міжнародних договорів» слід доповнити словом «України», що відповідатиме статті 2 Закону України «Про міжнародні договори України», якою передбачено, що *міжнародний договір України* – укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо).

50. Положеннями підпункту 19 пункту 3 розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується встановити, що з метою оптимізації процесу передачі майна закладів професійної освіти з державної у комунальну власність положення, передбачені абзацами восьмим, дев'ятим частини четвертої статті 4 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності», не застосовуються у випадку передачі єдиних майнових комплексів закладів професійної освіти з державної у комунальну власність.

Згідно з положеннями абзаців восьмого, дев'ятого частини четвертої статті 4 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» під час передачі об'єктів з державної у комунальну власність за рішенням Кабінету Міністрів України *до пропозицій щодо передачі цілісних майнових комплексів підприємств, акцій (часток, паїв) додаються, зокрема:*

копії документів фінансової звітності, зокрема балансу, звіту про фінансові результати, про рух коштів, про обсяг кредиторської та дебіторської заборгованості за два останні календарні роки та на останню звітну дату, підписані уповноваженою особою юридичної особи, що подала документи, і засвідчені її печаткою;

бізнес-план (техніко-економічне обґрунтування) з визначенням етапів та строків його реалізації, а також джерел фінансування видатків на його реалізацію, розроблений на підставі розрахунків щодо забезпечення ефективного використання цього майна та затверджений органом, уповноваженим управляти державним майном, що передається, а також органом місцевого самоврядування, якому передаються підприємство або акції (частки, паї) у майні господарського товариства.

Тобто йдеться про те, що до закладів професійної освіти не будуть застосовуватись вищезазначені норми Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» щодо необхідності надання вказаних документів. При цьому до самого Закону України «Про передачу

об'єктів права державної та комунальної власності» відповідні зміни не вносяться, що не відповідає вимогам нормопроєктувальної техніки щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.

51. Підпунктом 17 пункту 4 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону до статті 4 Закону України «Про державно-приватне партнерство» запропоновано внесення змін, згідно з якими *«дія цього Закону не поширюється на державно-приватне партнерство у сфері освіти, яке регулюється спеціальними законами»*. При цьому у частині першій статті 81 Закону України «Про освіту» йдеться про те, що правові засади державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки визначені Конституцією України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, *Законом України «Про державно-приватне партнерство»*, цим Законом, іншими законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Зазначене не відповідає вимогам нормопроєктувальної техніки щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.

Крім того, проектом Закону не запропоновано чіткого механізму комплексного регулювання відносин державно-приватного партнерства у сфері освіти. Запропоновані положення містять лише певні елементи такого регулювання. Наприклад, стаття 67 проекту Закону присвячена регулюванню відносин державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти, проте її положення неповною мірою розкривають механізм реалізації державно-приватного партнерства з освітніми закладами цієї категорії, що у свою чергу на практиці призведе до труднощів з впровадженням такого механізму.

52. Підпунктом 1 пункту 5 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону Кабінету Міністрів України доручається, зокрема, протягом 6 місяців з набрання чинності цього Закону:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України для забезпечення фінансової автономії закладів професійної освіти;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» щодо вдосконалення процедури закупівлі освітньої послуги у сфері професійної освіти.

При цьому пунктом 1 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону передбачається, що цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його офіційного оприлюднення, та вводиться в дію через один місяць з дня його опублікування, крім окремо визначених цим пунктом положень.

Таким чином, у разі прийняття Верховною Радою України проекту Закону у запропонованій редакції, яка містить положення, які неповною мірою узгоджуються з деякими законодавчими актами, положення закону не зможуть бути реалізовані, як мінімум, до моменту внесення відповідних змін до законодавства.

Крім того, підпунктом 2 пункту 5 цього розділу проєкту Закону на Кабінет Міністрів України покладається, зокрема, «протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом: підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом; забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом».

У зв'язку із запропонованим вважаємо, що з метою належної реалізації положень проєкту Закону дата набрання чинності Законом та строк підготовки відповідної правової бази потребують взаємоузгодження.

53. У цілому до проєкту Закону в частині передачі в управління закладів професійної освіти.

Відповідно до частини третьої статті 37 проєкту Закону *засновник може передати в управління суб'єкту господарювання заклад професійної освіти на умовах, встановлених цим Законом, та у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.*

Відповідно до статті 66 проєкту Закону *передача закладу професійної освіти в управління полягає у делегуванні однієї або декількох функцій керівника, інших посадових осіб з метою оптимізації виконання адміністративних, господарських, кадрових, бухгалтерських функцій.*

Засновник може прийняти рішення про передачу закладу (закладів) професійної освіти в управління суб'єкту господарювання. У такому випадку адміністративні, господарські, бухгалтерські або інші функції з управління закладом/закладами професійної освіти надаються централізовано одним суб'єктом господарювання. При цьому вартість виконання таких функцій (надання послуг) не повинна перевищувати вартість їх виконання органами управління закладу професійної освіти.

Порядок передачі, перелік повноважень та типова форма договору про передачу в управління закладу професійної освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

Натомість, враховуючи положення цивільного законодавства, слід зазначити, що управління майном може виникати на підставі договору.

За таким договором одна сторона (установник управління) *передає другій стороні* (управителеві) на певний строк майно в управління, а друга сторона зобов'язується за плату здійснювати від свого імені управління цим майном в інтересах установника управління або вказаної ним особи (вигодонабувача) (стаття 1029 Цивільного кодексу України).

Також законодавство оперує конструкцією «управління об'єктами державної власності», тобто здійснення Кабінетом Міністрів України та уповноваженими ним органами, іншими суб'єктами, визначеними цим Законом, повноважень щодо реалізації прав держави як власника таких об'єктів, пов'язаних з володінням, користуванням і розпорядженням ними, у

межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб (стаття 1 Закону України «Про управління об'єктами державної власності»).

Аналіз законодавства дає можливість зробити висновок, що управління майном полягає у здійсненні управителем певного обсягу правомочностей з володіння, користування і розпорядження майном.

Водночас зміст проєкту Закону залишає відкритим питання щодо правової природи передбаченого у ньому «управління» (фактично йдеться про делегування функцій керівника, інших посадових осіб, а не управління майном у класичному розумінні), що не відповідає принципу правової визначеності.

Крім того, зазначаємо, що відповідно до частини першої статті 92 Цивільного кодексу України юридична особа набуває цивільних прав та обов'язків і здійснює їх через свої органи, які діють відповідно до установчих документів та закону.

Наприклад, для керівництва господарською діяльністю підприємства власник (власники) безпосередньо або через уповноважені органи чи наглядова рада такого підприємства (у разі її утворення) призначає (обирає) керівника підприємства (частина третя статті 65 Господарського кодексу України).

Тоді як управління діяльністю господарського товариства здійснюють його органи та посадові особи, склад і порядок обрання (призначення) яких визначається залежно від виду товариства, а у визначених законом випадках – учасники товариства (абзац перший частини першої статті 89 Господарського кодексу України).

Відповідно до частини другої статті 97 Цивільного кодексу України органами управління товариством є загальні збори його учасників і виконавчий орган, якщо інше не встановлено законом.

Згідно з частиною першою статті 101 вказаного Кодексу в установі обов'язково створюється правління, до якого застосовуються положення статті 99 цього Кодексу.

Таким чином, діяльність юридичної особи залежно від її організаційно-правової форми забезпечують відповідні органи управління згідно з вимогами установчого документа та закону.

З огляду на наведене можна дійти висновку, що делегуватись можуть функції органів управління або посадових осіб юридичної особи іншому суб'єкту господарювання, а не безпосередньо адміністративні, господарські, бухгалтерські або інші функції з управління закладом/закладами професійної освіти.

54. До проєкту Закону в частині вживання формулювань «підприємствами, установами, організаціями, іншими суб'єктами господарювання» (наприклад, частини третя, п'ята, сьома статті 18, частини перша, друга статті 20).

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 55 Господарського кодексу України суб'єктами господарювання є:

1) *господарські організації – юридичні особи*, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші *підприємства*,

створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Тобто суб'єктами господарювання є як юридичні особи (підприємства, установи, організації), так і фізичні особи – підприємці, у зв'язку з чим поняття «суб'єкт господарювання» є ширшим та включає в себе організаційно-правові форми: підприємства, установи, організації.

55. Проектом Закону вводиться нова термінологія у сфері професійної освіти. Зокрема, зазнали змін такі терміни, як «професійно-технічні навчальні заклади», «навчання на виробництві» тощо.

Розділом Х «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону вносяться зміни до низки законодавчих актів, зокрема, шляхом приведення їх положень у відповідність до термінології проекту Закону.

Водночас у запропонованому переліку законодавчих актів відсутні Кримінально-виконавчий кодекс України та Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», термінологія яких потребуватиме приведення у відповідність до положень проекту Закону.

Враховуючи зазначене, проєкт Закону потребує доопрацювання шляхом внесення змін до зазначених вище законодавчих актів для узгодження їх положень із новою термінологією проєкту Закону.

56. Проєкт Закону оперує правовими конструкціями «центральный орган виконавчої влади у сфері освіти і науки», «центральный орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти», «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти», «центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику».

Інформуємо, що з метою узгодження з положеннями Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» центральний орган виконавчої влади, який виходячи з конкретного повноваження формує державну політику у відповідній сфері (зокрема шляхом нормативно-правового регулювання) у законопроектах слід визначати як *«центральный орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ...»*, а у випадку, коли конкретне повноваження за своїм змістом направлено на реалізацію державної політики – як *«центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ...»*.

57. З метою приведення у відповідність до термінології Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про порядок вирішення окремих питань адміністративно-територіального устрою України», «Про політичні партії в Україні» проєкт Закону потребує доопрацювання в частині слів *«органи державной власти та місцевого самоврядування»*, *«органы местовой власти та самоврядування»*, *«областные»*.

Київська та Севастопольська державні адміністрації», «міста обласного значення», «політичні партії (об'єднання)».

58. У цілому проєкт Закону не відповідає вимогам нормопроектувальної техніки, зокрема, в частині нумерації частин, пунктів, абзаців, побудови речень, джерел офіційного опублікування законів України, до яких пропонується внести зміни, тощо.

Також під час вирішення питання доцільності прийняття у запропонованій редакції проєкту Закону слід враховувати позиції Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства у справах ветеранів України та інших заінтересованих органів.

З повагою

**Віце-прем'єр-міністр з питань європейської
та євроатлантичної інтеграції України –
Міністр юстиції України**

Ольга СТЕФАНІШИНА